

Millal põles maani maha Kanepi kihelkonnakooli hoone?

Aastaid olen otsinud vastust sellele küsimusele. Eriti sel ajal, kui koostas Kanepi kooli 200. aastapäeva puhul „Kanepi kool läbi kahe sajandi“. Koolist öeldi, et vana arhiiv hävis sõja ajal ja ka kooli kroonika, mida oli Haridusministeeriumi korraldusel Eesti ajal koostatud. Ka varasemast ajakirjandusest ei leidnud vastust. Sain kasutada vaid tol ajal õppinud vilistlaste meenutusi. Paul Pähn rääkis, kuidas ta Abeli raamatupoes olles kuulis tulekahjust, jooksis kohe oma viiulit päästma ja sai selle veel ka kätte. Tema mälestuste järgi juhtus see kevadel 1927. Ka Gustav Lind lisas, et see võis nii küll olla. Roland Abel meenutas, kuidas ta aitas koolile ruume leida. Nii jäigi see küsimus õhku. Hilda Mürsepp lubas oma albumist kopeerida nende 6. klassi lõpupilti nimedega. Pildil oli ka kooli-või klassijuhataja Voldemar Feldmann. Paul Pähn ja Gustav Lind rääkisid, kuivõrd masendunud oli koolijuhataja D. Roht sellest õnnetusest ja et ta lahkus kohe pärast seda koolist.

Oma elu viimastel aegadel oli Hilda rääkinud, et tal on südamel see koolimaja põlengu aasta. Nemad ei saanud koolimaja ees selle tulekahju pärast lõpupilti teha ja lõpuaktus oli 1928 seltsimajas ja pilt tehti seal. Pildil ei ole paraku taustaks seltsimaja. Mitu koolipilti, ka kooli karskusseltsi asutamise pilt, on tehtud kohas, kus paistavad terasel vaatamisel tagaplaanil roheluses ristid. Ilmselt oli kohaks Mäe surnuaia koolipoolne serv. Ka kooli karskusseltsi asutamise pilt on seal 1927 tehtud. Segadust kui palju.

Südame peale jäi siiski auväärnes eas kooli kasvandiku Hilda täpsustuse tõestamine. Vajasin tingimata mingit ametlikku kinnitust. Selle ma just äsja ka sain. Tegelen seoses Kanepi Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi 100. aastapäevaga tuletõrje ajaloo „elustamisega“ leitud protokolliraamatute põhjal. Sealt leidsin ühe täpsustuse Kanepi koolijuhataja kohta. Nimelt palus Kanepi algkooli juhataja Voldemar Feldmann tuletõrje juhatuselt luba pidada seltsi aias ehitataval laululaval 30. mail 1926 kihelkonna koolide õpilaste laulupidu. Selts andis lahkelt loa ja tegi laululava selleks ajaks valmis, veidi hiljem sai ka terve kõlakoda ehitatud. Pidu toimus. Koolijuhataja oli 1926. a. järelikut V. Feldmann. Jätkasin otsinguid ja abi sain, nagu ikka, internetist. Leidsin sealt väga huvitava, pika 195-leheküljelise dokumendi, mille leiab selle kergesti igaüks - „Eesti kooli ja pedagoogika kronoloogia“, mille on koostanud Heino Rannap. Seal on sees enamasti sündmused, mis on teada kuupäevadega. Leheküljel 103 seisab: **27. aprillil 1928 põleb maha endine Kanepi kihelkonnakooli hoone, mis nüüd oli koduks Kanepi algkoolile. Kool paigutatakse köstrimajja.**

Nüüd oleks hea veel teada saada, kuidas päästeti suures tulekahjus vahetult koolimaja kõrval olnud köstrimaja, leerimaja ja ka kogu alevik. Vabatahtlik Tuletõrje selts oli siis juba 5 aastat tegutsemas. Kahjuks puudub just meeskonna ja tulekahjude kustutamise raamat. Teada on, et see puidust kahekorruseline kihelkonnakooli hoone ehitati 1880. aastal. Seal õppisid ka tulevane Eesti Vabariigi eksiilvalitsuse viimane peaminister presidendil ülesannetes **Heinrich Mark** koos tulevase ajakirjanikust ja eksiilvalitsuse siseministriga venna **Akseliga** ning Vabadussõjas langenute Ausamba autor **Alexander Jannes**.

Ole nii hea ja süüta jõululapäeval Hilda kalmul tänutäheks täpsustuse otsimisele sundimise eest küünal. Ajaloo uurimine ongi üks pidev täpsustamise protsess ja on hea, kui keegi kaasa aitab. Kahjuks ei ole selles kronoloogias eriti palju meie kooliajaloost, isegi mitte poiste kihelkonnakooli asutamist. Peaksime ise tegema eraldi oma haridusloo kronoloogia interneti, esialgu kasvõi seni uuritu põhjal, lisades sinna praegused uudised. Tänane päev on juba homme ajalugu. Hea oleks, kui seal leiduks võimalikult palju täpseid sündmusi. Jätkugu selleks ettevõtlikkust! Hilinenud õnnesoov koolile aastapäeva puhul!